

STAATSSECRETARIS DELEUZE

De grote Belgische boot van koers doen veranderen

Sinds 12 juli 1999 is Olivier Deleuze in de federale regering staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. Op 19 oktober was hij te gast in de algemene vergadering van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling. De Raad waardeerde sterk dat de staatssecretaris zelf het initiatief nam om bij het begin van de regeerperiode de Raad te ontmoeten.

Duurzame ontwikkeling bevindt zich volgens Deleuze in een wat paradoxale situatie: enerzijds wordt erkend dat het een noodzaak is voor elk economisch handelen, anderzijds gaan we in de praktijk maar traag vooruit. We staan voor een dubbele uitdaging: het begrip duurzame ontwikkeling preciseren en het voor de mensen begrijpelijk maken. Het komt er nu voor België op aan de wet van 5 mei 1997 betreffende de duurzame ontwikkeling uit te voeren. Het doel van die wet is "niet alleen de grote Belgische boot inzake duurzame ontwikkeling van koers te doen veranderen, maar ook de mensen te overtuigen en hen de gevolgen voor hun dagelijks leven te laten zien".

De uitvoering van de wet heeft reeds een vertraging van zes maand opgelopen. Dat is volgens de staatssecretaris niet catastrofaal, maar de achterstand mag niet nog vergroten. In het voorjaar van 2000 zal de bevolking worden geraadpleegd over het voorontwerp van het eerste federaal plan. Dat plan moet precieze en zo duidelijk mogelijke doelstellingen bevatten en het moet begrijpelijk zijn. In dit verband heeft de regering bijkomende middelen uitgetrokken: in 2000 krijgen de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling en de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling samen vijf miljoen frank meer. Daarnaast zou er door een verschuiving binnen het budget voor Energie en Duurzame Ontwikkeling twintig miljoen frank meer ter beschikking komen voor acties inzake duurzame ontwikkeling.

Deleuze onderstreepte ten slotte dat duurzame ontwikkeling niet de uitsluitende bezorgdheid mag zijn van wie deze woorden als adviesraad of staatssecretaris in zijn titel draagt. Dat zou niet doeltreffend zijn. "Duurzame ontwikkeling is de zaak van

iedereen!", zo besloot de staatssecretaris.

Staatssecretaris Deleuze: meer investeren om duidelijk te maken wat duurzame ontwikkeling voor het dagelijks leven van iedereen betekent.

MEMORANDUM EN REGEERAKKOORD

Van duurzame ontwikkeling prioriteit maken

Twee dagen na de verkiezingen van 13 juni keurde de algemene vergadering van de FRDO zijn memorandum aan de nieuwe federale regering goed. In dit advies vraagt de Raad dat de regering de inspanningen op het vlak van duurzame ontwikkeling dringend zou opvoeren. In het regeerakkoord van 7 juli 1999 zijn duurzaamheid en duurzame ontwikkeling manifest aanwezig. Maar voorlopig blijft het afwachten wat dat in de praktijk zal worden.

Voor de FRDO is het duidelijk dat er meer inspanningen op het vlak van duurzame ontwikkeling nodig zijn. Belangrijke doelstellingen die België onderschreef, bijvoorbeeld over de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, zullen met ongewijzigd beleid immers nooit kunnen worden gehaald. Volgens de Raad moeten de federale (en andere) overheden in ons land – veel meer dan tot nu toe – duurzame ontwikkeling in het algemeen en Agenda 21 in het bijzonder als beleidskader gaan hanteren. Ze moeten economische, sociale en ecologische aspecten op een evenwichtige wijze in het beleid integreren.

Het regeerakkoord, getiteld *De brug naar de eenentwintigste eeuw*, schetst de krachtlijnen voor het federale regeerprogramma. De zes regeringspartijen noemen het zelf "een ambitieus en coherent project". Als een van de vier te respecteren krijtlijnen stelt het akkoord: "duurzame ontwikkeling is de enige waarborg voor een veilige en gezonde toekomst". Met het akkoord wil de regering onder meer "een duurzame relatie tussen mens en leefomgeving uitbouwen". En in de inleiding van het hoofdstuk over "mobiliteit en duurzame ontwikkeling" staat dat het doel is economie, ecologie en sociale bescherming op elkaar af te stemmen. De regering belooft op dat vlak een "actief beleid" te voeren. Daarmee komt ze tegemoet aan het algemene pleidooi uit het FRDO-memorandum.

Uitvoering van het beleid
In zijn memorandum vestigde de FRDO ook de aandacht op enkele

nog steeds relevante beleidsvoorstellen uit vroegere adviezen. De Raad stelde in dit verband vast dat de regering op verscheidene terreinen werk moet maken van de uitvoering van het beleid. Op het vlak van *energie en klimaat* wees de Raad bijvoorbeeld op noodzakelijke initiatieven inzake het Protocol van Kyoto en het Belgische CO₂-programma. De Raad stelde dat er eveneens maatregelen nodig zijn om het Verdrag inzake *biologische diversiteit* in België uit te voeren. *Productie en consumptie* moeten duurzamer worden gemaakt, onder meer door een geïntegreerd product-beleid. De overheid moet ook de producenten en de consumenten tot duurzamer gedrag aanzetten. Het thema leefmilieu moet in het beleid inzake *ontwikkelingssamenwerking* worden opgenomen en de officiële ontwikkelingshulp moet toenemen. Een mogelijk *multilateraal investeringsakkoord* dient met duurzame ontwikkeling in overeenstemming te zijn. En het *wetenschappelijk onderzoek* moet meer aandacht besteden aan de lange termijn, de mondiale dimensie van thema's, de rol van de technologie en participatie.

Verscheidene elementen uit dit lijstje komen in het regeerakkoord aan bod. Zo kondigt de regering aan dat ze de belastingstructuur wil wijzigen en dat moet onder meer "bijdragen tot het realiseren van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling waartoe ons land zich internationaal heeft verbonden". Ze vermeldt in dit verband "de invoering van CO₂-energieheffing". De regering wil

ook "milieubewuste en -vriendelijke productie en consumptie stimuleren" en "de wetgeving op de productnormen aanpassen". Ze zal investeren in openbaar vervoer en gemeenschappelijk privé-vervoer aanmoedigen. In het kader van de Europese Unie zal ons land zijn "aandacht richten op ... het opnemen van milieu-eisen in alle beleidsdomeinen". Verder zal België ervoor pleiten "dat de (internationale) vrijhandel compatibel wordt gemaakt met het voorzorgsprincipe en het respect van de internationale overeenkomsten met betrekking tot de mensenrechten, de sociale rechten en het leefmilieu". De regering wil ten slotte de middelen voor internationale samenwerking verhogen en "opnieuw ... streven naar 0,7% van het BNP".

"Duurzame ontwikkeling is de enige waarborg voor een veilige en gezonde toekomst."

(Regeerakkoord, 7 juli 1999)

Wachten op het eerste federaal plan

De FRDO formuleerde in zijn memorandum ook enkele voorstellen over de uitvoering van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. De Raad pleitte onder meer voor een voldoende ambitieus plan inzake duurzame ontwikkeling en voor voldoende middelen om het te realiseren. De regering belooft aan "de Interdepartementale Commissie en de Federale Raad voor Duurzame

Het eerste federaal plan inzake duurzame ontwikkeling

De wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling bepaalt dat België om de vier jaar een federaal plan inzake duurzame ontwikkeling zal opmaken. Het plan zal maatregelen vastleggen waarmee ons land duurzame ontwikkeling moet realiseren. Het eerste plan wordt tegen midden 2000 verwacht. Het voorontwerpplan zou omstreeks de jaarwisseling beschikbaar zijn. Over dat voorontwerp moet de FRDO een advies uitbrengen. Ook de bevolking zal erover worden geraadpleegd. In FRDO-Info nummer 3 kunt u er zeker meer over lezen.

Ontwikkeling voldoende middelen en mogelijkheden om de hen opgelegde taken uit te voeren". En in het hoofdstuk over de actieve welvaartsstaat deelt ze mee dat ze een deel van "de vrijgemaakte beleidsruimte" zal gebruiken voor "de bijsturing van de economie in de richting van duurzame ontwikkeling". Net zoals de Raad erkent de regering de noodzaak van een duidelijk communicatiebeleid.

Intussen blijft het afwachten hoe de regering dit alles concreet zal maken en in de praktijk zal brengen. Daarbij is het zeker evident dat duurzame ontwikkeling de opdracht en verantwoordelijkheid van alle ministers en staatssecretarissen is. De FRDO kijkt in ieder geval met veel belangstelling uit naar het eerste federaal plan inzake duurzame ontwikkeling. ■

SYMPOSIUM PRODUCTBELEID

Geïntegreerd productbeleid én toekomstvisie nodig

België moet dringend werk maken van een geïntegreerd productbeleid. Tot die conclusie kwam het symposium dat de FRDO op 29 september 1999 organiseerde over geïntegreerd productbeleid als strategie voor duurzame productie en consumptie.

Dr. Wolfgang Sachs van het Wuppertal Institut für Klima, Umwelt, Energie beet de spits af met een uiteenzetting over *milieuvriendelijke en sociaal rechtvaardige productie en consumptie als maatschappelijk project*. Sachs stelt dat onze economie enkel duurzaam kan worden als ze minder afhankelijk wordt van grondstoffen. Ze moet niet alleen schoner, maar ook soberder worden. De hoeveelheid natuurlijke rijkdommen waarover een land kan beschikken, is immers zowel begrensd door

ecologische beperkingen als door rechtvaardigheidsoverwegingen. We moeten een economie uitbouwen die minder zwaar op de planeet weegt. Daartoe moet onder meer de technologische vooruitgang anders worden gericht: eerder op een verhoging van de productiviteit van de natuurlijke hulpbronnen dan op die van de arbeid. Bij de ondernemingen zou een verschuiving moeten plaatsvinden van de verkoop van goederen naar de levering van diensten. Op die manier worden kringlopen gesloten en worden ook onderhoud en recyclage rendabel. Voorts is een belastinghervorming noodzakelijk: minder op arbeid en meer op energie en uiteindelijk ook andere grondstoffen. Tot slot wees Sachs erop dat de keerzijde van onze welvaart ons gebrek aan tijd is: er is geen tijd genoeg om van die overdreven hoeveelheid goederen te genieten.

Belgisch beleid

In zijn *analyse van het huidige federale productbeleid* stelde professor Bernard Mazijn vast dat tot nu toe een geïntegreerd productbeleid ontbreekt in België. Volgens Mazijn, die verbonden is aan de Universiteit Gent en voorzitter is van het *Belgisch Ecolabelcomité*, presteerde ons land in het verleden vrij sterk met ad-hocmaatregelen in verband met producten. We liepen zelfs voorop in vergelijking met andere lidstaten van de Europese Unie.

Maar nu moet België dringend werk maken van een *geïntegreerd* productbeleid.

Er bestaan reeds diverse afzonderlijke instrumenten die productie en consumptie duurzamer kunnen en moeten maken. Zo is de *wet van 21 december 1998 betreffende productnormen* een juridisch instrument dat reeds een jaar van kracht is, maar het blijft wachten op de uitvoering en op concrete reglementering voor bepaalde stoffen en producten. De *wet van 16 juli 1993 betreffende de milieutaksen* is een economisch instrument dat volgens Mazijn "niet echt tot ontplooiing is gekomen", maar dat als "dreigende stok achter de deur" wel bijdroeg tot de selectieve inzameling van afval. Een sociaal instrument is de *Europese verordening van 23 maart 1992 over ecolabels*. De omzetting daarvan in Belgische wetgeving duurde echter bijzonder lang; het Belgisch Ecolabelcomité kon pas in september 1998 aan het werk.

Mazijn beklemtoonde voorts dat een *doelgroepenbeleid* inzake duurzame productie en consumptie nodig is. De overheid zou zich voor overleg en samenwerking tot diverse groepen moeten richten: de vakbonden, de ondernemingen, de milieuorganisaties, de consumentenorganisaties, de wetenschappelijke wereld... Dat is van cruciaal belang om resultaten te bereiken.

Duurzaamheidsdebatten

De 130 deelnemers aan de studiedag gingen in op de taakverdeling tussen de betrokkenen in drie *duurzaamheidsdebatten*. In het eerste debat kwam de taak-

verdeling tussen de overheid en de privé-actoren aan bod. Het tweede debat behandelde de integratie binnen de overheidssector, zowel tussen de federale departementen als tussen het regionale, het federale en het Europese niveau. Het derde debat ging over maatschappelijke organisaties en ondernemingen.

Iedereen was het erover eens dat de overheid een kader voor regulering moet scheppen. Maar de meningen verschilden over hoe ver de rol van de staat moet reiken en welke plaats er moet zijn voor zelfregulering door ondernemingen. Verder is er nood aan verduidelijking van wie waarvoor verantwoordelijk is. Nu bestaat onmiskenbaar een grote onduidelijkheid over de doelstellingen en de rol van de diverse betrokkenen. Volgens sommige deelnemers had eigenlijk een ander debat moeten voorafgaan: wat bedoelen we met duurzame productie en consumptie en waar willen we met een beleid ter zake naartoe? Ten slotte zal een echt geïntegreerd productbeleid niet eenvoudig zijn omdat het tegelijk met ecologische en - de nu nog vaak vergeten - sociale aspecten rekening moet houden.

Voor een discussie over visie en langere termijn bieden de ideeën van Sachs zeker inspiratie. Op korte termijn blijft het een hele uitdaging om vrij snel een geïntegreerd productbeleid op de sporen te zetten.

Enkele inleidende teksten van het symposium zijn op de FRDO-website te vinden. ■

"In naam van de vrije markt worden ecologische en sociale beginselen maar al te vaak opzijgezet", aldus Minister Aelvoet. Als minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu hield zij de slottoespraak op het symposium over geïntegreerd productbeleid.

WERKGROEPEN

Zeven werkgroepen bereiden de adviezen en de forumactiviteiten van de FRDO voor. Momenteel staan de volgende onderwerpen op hun programma.

■ De werkgroep *Biodiversiteit en bossen* behandelt het thema landbouw en biodiversiteit en in het bijzonder de integratie van het leefmilieu in het gemeenschappelijk landbouwbeleid van de Europese Unie.

■ De werkgroep *Energie en klimaat* bereidde in 1999 een advies voor over fiscaliteit als instrument voor het klimaatbeleid en een tweede over de rol van de flexibiliteitsmechanismen in de uitvoering van het Protocol van Kyoto. Het klimaatbeleid blijft op de agenda met onder meer een evaluatie van

de vijfde Conferentie der Partijen in het kader van het Klimaatverdrag.

■ De werkgroep *Federaal plan* bekeek het eerste federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling dat door het Federaal Planbureau werd opgesteld. In het voorjaar van 2000 zal de werkgroep het advies voorbereiden over het voorontwerp van het eerste federaal plan inzake duurzame ontwikkeling. De groep formuleerde ook reeds voorstellen over de mogelijke betrokkenheid van de FRDO-leden bij de raadpleging van de bevolking over het voorontwerpplan.

■ De werkgroep *Internationale betrekkingen* zal in het voorjaar van 2000 een symposium over

ontwikkelingssamenwerking en leefmilieu organiseren. De werkgroep wil ook een advies over de nieuwe onderhandelingsronde in de Wereldhandelsorganisatie uitwerken.

■ In de werkgroep *Sociaal-economische aspecten van duurzame ontwikkeling* staan duurzame consumptie en duurzame productie centraal. De werkgroep organiseerde in september 1999 een symposium over geïntegreerd productiebeleid en zal als vervolg daarop drie workshops organiseren.

■ Een subwerkgroep *Productnormen* bereidt de adviezen voor die verband houden met de wet betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en

consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid. De groep formuleerde onder meer adviezen over verpakkingen, gevaarlijke stoffen, paraffines en geluid van huishoudelijke apparaten.

■ De werkgroep *Wetenschappelijk onderzoek duurzame ontwikkeling* organiseerde in oktober 1999 een seminarie over wetenschappelijk onderzoek duurzame ontwikkeling en maatschappelijke organisaties. De resultaten ervan worden aan het federale departement wetenschapsbeleid meegedeeld.

SEMINARIE WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Goede wetenschapscommunicatie bijzonder belangrijk

Op 14 oktober 1999 organiseerde de FRDO een studienamiddag over wetenschappelijk onderzoek duurzame ontwikkeling en maatschappelijke organisaties. Vertegenwoordigers van diverse maatschappelijke organisaties gaven hun visie op wetenschappelijk onderzoek over duurzame ontwikkeling. Daarnaast kwamen ook de informatiedoorstroming en de dialoog tussen wetenschappers, maatschappelijke organisaties en beleidsverantwoordelijken aan bod.

Van de zestig deelnemers aan de studienamiddag kwam de helft uit de wetenschappelijke wereld. Volgens professor *Verschure* (Katholieke Universiteit Leuven), voorzitter van de studienamiddag en van de FRDO-werkgroep die het seminarie voorbereidde, wijst dat op de actualiteit van de problematiek voor de wetenschappers. Uit de maatschappelijke organisaties die lid zijn van de Raad kwamen er relatief minder deelnemers dan verwacht.

Vijf panelleden uit maatschappelijke organisaties gaven hun visie op wetenschappelijk onderzoek over duurzame ontwikkeling. Het waren vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties, de milieubeweging, de (chemische) industrie, de vakbonden en de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingsamenwerking.

Ze gingen in op diverse vragen: hoe kan men op de hoogte blijven van wetenschappelijke ontwikkelingen? Welke thema's moeten worden onderzocht? Welke vormen van overleg zijn bruikbaar? Welke rol kan de FRDO spelen? Twee wetenschappers presenteerden enkele eerste bevindingen uit een lopend onderzoek over *de wetenschappelijke communicatie inzake duurzame ontwikkeling*. Aan het project werken onderzoekers van drie instellingen samen: de Universitaire Instelling Antwerpen, de Université Libre de Bruxelles en de Fondation Universitaire Luxembourgeoise. Er werd onder meer een overzicht gegeven van modellen voor de communicatie van wetenschappelijke kennis.

Het goedgevulde programma liet niet veel tijd over voor vragen en discussie. Toch werden interessan-

te aanzetten voor debat gegeven. Boeiende thema's waren onder meer de onderwaardering in wetenschappelijke kringen van duurzame ontwikkeling als onderzoeksthema, de nood aan vulgarisering van wetenschappelijke kennis, de rol van de media en het onderwijs inzake communicatie over duurzame ontwikkeling, de spanning tussen wetenschappelijke onzekerheid en de behoefte aan zekerheden bij het publiek en de maatschappelijke organisaties... Er is zeker stof genoeg voor een vervolg en een verdere uitdieping.

Ook de rol van de FRDO kwam ter sprake. Zowel wetenschappers als maatschappelijke organisaties zijn in de Raad vertegenwoordigd. De Raad is dus een contactpunt tussen deze twee groepen. De Raad heeft duidelijk ook een communicatiefunctie, onder meer inzake wetenschappelijk onderzoek en duurzame ontwikkeling. Door vergaderingen en studiedagen te organiseren, maar ook door zijn publicaties en website, moet de Raad daaraan in de toekomst voortwerken. ■

E-mailadressen en telefoonnummers FRDO

Algemeen	mail@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 50
Administratieve medewerkers		
<i>Ingrid Emmery</i>	Ingrid.Emmery@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 50
<i>Jean-Pierre Peetermans</i>		(02) 743 31 51
Permanente secretarissen		
<i>Jan De Smedt</i>	Jan.DeSmedt@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 52
<i>Catherine Mertens</i>	Catherine.Mertens@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 53
Wetenschappelijke medewerkers		
<i>Marc Depoortere</i>	Marc.Depoortere@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 58
<i>Stefanie Hugelier</i>	Stefanie.Hugelier@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 54
<i>Gloria Kervyn</i>	Gloria.Kervyn@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 56
<i>Johan Pauwels</i>	Johan.Pauwels@frdo-cfdd.fgov.be	(02) 743 31 57

Instrumenten om klimaatveranderingen te voorkomen

Van 25 oktober tot 5 november 1999 vond in Bonn een belangrijke conferentie over de voorkoming van klimaatveranderingen plaats. Bij die gelegenheid formuleerde de FRDO twee adviezen over de instrumenten waarmee België zijn uitstoot van broeikasgassen kan verminderen. Zo keurde de algemene vergadering van 19 oktober een advies goed over fiscaliteit in het kader van het klimaatbeleid en een ander over de flexibiliteitsmechanismen van het Protocol van Kyoto.

Menselijke activiteiten lijken een invloed op het klimaat te hebben. Om het proces van klimaatverandering te vertragen, keurden de Verenigde Naties in 1992 het *Raamverdrag inzake klimaatverandering* goed. Als doel staat voorop: "een stabilisering van de concentraties van broeikasgassen in de atmosfeer op een niveau waarop gevaarlijke antropogene verstoring van het klimaatsysteem wordt voorkomen" (artikel 2). Van die broeikasgassen is koolstofdioxide of CO₂, dat vrijkomt bij verbranding van fossiele brandstoffen, het voornaamste. Het *Protocol van Kyoto* uit 1997 bepaalt voor de ontwikkelde landen beperkingen of verminderingen van hun emissies. Voor België betekent dat voor de periode 2008-2012 een vermindering met 7,5% vergeleken met 1990.

Het klimaatverdrag van de Verenigde Naties trad in 1994 in werking. Sinds 1995 houden de landen die het ondertekenden jaarlijks een *conferentie van de partijen* om de voortgang te beoordelen. De vijfde conferentie vond onlangs plaats in Bonn. Net daarvoor gaf de FRDO op eigen initiatief twee adviezen aan de federale regering: een over

energiefiscaliteit en een ander over flexibiliteitsmechanismen. Dat zijn twee van de voornaamste instrumenten voor ons land om zijn doelstellingen te bereiken, zeker nu de Belgische uitstoot van broeikasgassen sinds 1990 reeds met 10% is toegenomen.

Fiscaliteit

Na negen maand discussie is de Raad nagenoeg eenstemmig van oordeel dat "een gedifferentieerde verhoging van de belasting op het gebruik van energie zijn plaats heeft in het geheel van maatregelen die België moet invoeren om zijn engagement in het kader van het Kyoto Protocol waar te maken". Alleen de Belgische Petroleum Federatie ging niet akkoord met een van de tien principes van het advies. Daarmee is het advies de uitdrukking van een reële verandering in de houdingen en standpunten binnen de Raad, in het bijzonder van de werkgeversorganisaties.

De genoemde belastingverhoging kan aanzetten tot een rationeler energieverbruik en tot een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Een reeks

onlosmakelijk verbonden voorwaarden moet daarbij in acht worden genomen. Zo wijst de Raad op de noodzaak om enerzijds de verhoging aan te passen volgens de gebruikers en de energievormen en om anderzijds de opbrengsten te gebruiken ten gunste van de consumenten en de producenten. Op die manier zouden de arbeidskosten kunnen worden verminderd en zou rationeel energieverbruik kunnen worden aangemoedigd. Ook mogen geen te zware lasten worden gelegd op de gezinnen met de laagste inkomens, moeten negatieve effecten op het concurrentievermogen van de ondernemingen worden voorkomen en mag het financieel evenwicht van de sociale zekerheid niet in gevaar komen.

Flexibiliteitsmechanismen

De flexibiliteitsmechanismen van het Protocol van Kyoto maken het voor de betrokken landen mogelijk om emissierechten voor broeikasgassen te verhandelen of te verkrijgen. Zo kan België op twee manieren bijkomende emissierechten verwerven. Ons land kan emissierechten kopen van andere ontwikkelde landen met een overschot aan rechten. In dit geval gaat het om *verhandeling van emissierechten*. Ons land kan ook projecten in het buitenland financieren om daar de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Voor industrielanden spreekt men dan van *gezamenlijke toepassing* (joint implementation), voor ontwikkelingslanden van het *mechanisme*

voor *schone ontwikkeling* (clean development mechanism).

De FRDO spreekt zich in het advies uit over de criteria voor de aanvaarding en over de uitvoeringsbepalingen van deze mechanismen in België. Allereerst herinnert de Raad eraan dat deze internationale ruilmechanismen slechts een aanvulling op nationale maatregelen mogen zijn. De Raad benadrukt verder dat België op alle beleidsniveaus deskundigheid moet opbouwen zodat ons land in staat zou zijn om actief deel te nemen aan de internationale onderhandelingen die nog de uitvoeringsbepalingen van deze mechanismen moeten vastleggen. Daarbij moet niet alleen rekening worden gehouden met economische ontwikkeling, maar ook met het leefmilieu en sociale rechtvaardigheid. Wat dat laatste betreft, moet men zich realiseren dat deze mechanismen bestemd zijn om zeer belangrijk te worden in de betrekkingen tussen Noord en Zuid. Onder meer omdat zij vonden dat dit aspect in het advies onvoldoende aanbod komt, hebben vier leden van de Raad dit advies niet goedgekeurd. ■

FRDO

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling
Aduatukersstraat 71-75
B-1040 Brussel
Telefoon: +32 (0)2 743 31 50
Fax: +32 (0)2 743 31 59
E-mail: mail@frdo-cfdd.fgov.be
Website: <http://www.belspo.be/frdocfdd/>

De FRDO geeft adviezen aan de Belgische federale overheid over het beleid inzake duurzame ontwikkeling. De Raad organiseert ook activiteiten om het draagvlak voor duurzame ontwikkeling te vergroten.

gedrukt op chloorvrij gerecycleerd papier
Verantwoordelijke uitgever: Jan De Smedt

NIEUWE PUBLICATIES

In *FRDO-Info* nummer 1 verscheen een lijst van alle adviezen en enkele andere publicaties van de Raad. Sindsdien publiceerde de Raad zeven nieuwe adviezen.

Adviezen juni - oktober 1999

- Memorandum aan de nieuwe federale regering (15 juni 1999)
- Tweede advies gevaarlijke stoffen en preparaten (15 juni 1999)

- Advies over een ontwerp-KB tot wijziging van het KB van 24 mei 1982 houdende reglementering van het in de handel brengen van stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor de mens of voor zijn leefmilieu (30 juni 1999)
- Advies over het ontwerp-KB houdende verbod van het op de markt brengen van bepaalde producten die kortketenige gechlorideerde paraffines bevatten (19 oktober 1999)

- Advies over het ontwerp-KB betreffende het door huishoudelijke apparaten voortgebrachte luchtgeluid (19 oktober 1999)
 - Advies over de flexibiliteitsmechanismen van het Protocol van Kyoto (19 oktober 1999)
 - Advies over fiscaliteit in het kader van het klimaatbeleid (19 oktober 1999)
- Deze adviezen kunt u verkrijgen op het secretariaat van de FRDO. U vindt ze ook op de website.